
Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2016:7

Orsaken till flyktingströmmarna

Sammanfattning

Detta betänkande behandlar motion 2016:6 om orsaken till flyktingströmmarna. Utskottet anser att arbete för fred är en viktig och angelägen fråga för Svenska kyrkan men anser att det är svårt att ställa sig bakom den generella skrivningen i motionens första punkt kring uttalande till regering och riksdag från kyrkostyrelsen. Utskottet anser vidare att frågan om medlemskap i Nato inte ligger inom kyrkans ansvars- och kompetensområde och föreslår därför avslag även på motionens andra punkt.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:6, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:6, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2016:6 av Cornelia Dahlberg, Orsaken till flyktingströmmarna

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att uttala sig för att riksdag och regering agerar för att Sverige upphör med sitt deltagande i provocerade anfallskrig mot främmande länder.
2. Kyrkomötet beslutar att be kyrkostyrelsen uttala sig för att riksdag och regering avstår från medlemskap i Nato, eftersom det är en allians för krig.

Bakgrund

Svenska kyrkan deltar tillsammans med kyrkor världen över i arbetet för mänskliga rättigheter och för fred. Det sker genom ekonomiskt stöd, genom att ifrågasätta våld, förtryck och orättvisor, analysera grundorsakerna och påverka nationella och internationella beslut.

Svenska kyrkan vill bidra till rättvisa, fredliga, säkra och demokratiska samhällen där människor och människors rättigheter respekteras och försvaras. Därför stödjer Svenska kyrkan sina partners arbete för att stärka lokala organisationer och bemyndiga människor att själva försvara och hävda sina rättigheter och sin värdighet.

I områden som är eller har varit drabbade av konflikter behövs ett arbete för försoning och fredsbyggande. Det sker bäst genom lokala organisationer på gräsrotsnivå. Men det behövs också arbete nationellt och globalt inom nätverk för att påverka politiker och bilda opinion. Genom att arbeta på flera nivåer samtidigt kan man synliggöra och förhindra brott mot de mänskliga rättigheterna i konfliktområden.

Svenska kyrkans positionspapper om rättvis fred.

I Svenska kyrkans positionspapper om rättvis fred, antaget den 30 mars 2016 av internationella rådet, lyfts följande fokus:

- Svenska kyrkan verkar för att främja religionens fredsskapande roll i konfliktförebyggande arbete, i våldsamma konflikter samt i postkonfliktsituationer.
- Svenska kyrkan främjar mänsklig säkerhet, i kontrast till ett exklusivt engagemang för nationell säkerhet, och relaterar det till begreppet gemensam säkerhet. Svenska kyrkan strävar därutöver efter en förskjutning av tyngdpunkten inom svensk politik från militär krishantering till civilt förebyggande fredsarbete.
- Svenska kyrkan arbetar för ett avskaffande av kärnvapen.
- Svenska kyrkan arbetar för nedrustning och en mycket restriktiv hållning angående export av och handel med krigsmateriel.

Detta positionspapper ligger till grund för det policydialogarbete som Svenska kyrkan kontinuerligt genomför med bl.a. svenska regeringen, riksdagsledamöter, utrikesdepartementet, EU och FN. Detta sker ofta i samarbete med andra religiösa och ickereligiösa aktörer såsom Kyrkornas världsråd, Control Arms-koalitionen, Sveriges kristna råd, Concord och andra svenska civilsamhälleorganisationer.

Svenska kyrkan har under lång tid verkat aktivt offentligt och i dialog med svenska regeringen m.fl. för nedrustning och en mer restriktiv styrande politik gällande vapenexport. 2015 skickade Svenska kyrkan in ett remissvar, vilket starkt förespråkade ett snävare regelverk rörande vapenexport, till regeringen gällande krigsmaterielöversynscommitteens slutbetänkande.

Tidigare kyrkomötesbehandling

Kyrkomötet 2001 hade att ta ställning till kyrkostyrelsens skrivelse *Svenska kyrkans helhetssyn vad gäller vapenhandel, bistånd och konfliktförebyggande* (KsSkr 2001:8). Ekumenikutskottet konstaterade i sitt betänkande Eu 2001:5 att skrivelsen innefattar en utveckling från en jämställdhet mellan de tre perspektiven konfliktförebyggande, vapenhandel och bistånd till att omfatta en konfliktförebyggande helhetssyn som det grundläggande perspektivet med konsekvenser för såväl bistånd som vapenhandel. Utskottet konstaterade vidare att inte enbart vapen för direkt våld utan även vapen i form av strukturellt våld (t.ex. genom ekonomiska orättvisor) måste behandlas i en helhetssyn som syftar till konfliktförebyggande. Utskottet menade att alla dessa dimensioner av konfliktförebyggande sammanstrålar i det av Kyrkornas världsråd initierade *Årtiondet för att övervinna våldet, 2001–2010*.

I anslutning till skrivelsen hade kyrkomötet också att ta ställning till tre motioner. Motion 2001:98 om att stärka försvarsviljan med tonvikt på de civila aspekterna och att Svenska kyrkan utvecklar sin roll i fredsarbetet, motion 2001:102 om etiska kriterier för kapitalplacering med prioritet på fredsindustriella projekt samt motion 2001:104 om att uttala Svenska kyrkans syn på vapenproduktionen. Ekumenikutskottet föreslog kyrkomötet bifalla KsSkr 2001:8 samt motionerna 2001:98 och 2001:102 men avslå motion 2001:104, vilket också blev kyrkomötets beslut.

Vid kyrkomötet 2005 lade kyrkostyrelsen fram skrivelsen *Redovisning av Svenska kyrkans insatser under Årtiondet för att övervinna våldet* (KsSkr 2005:5). Skrivelsen innehöll en halvtidsrapport för Svenska kyrkans verksamhet inom ramen för *Årtiondet för att övervinna våldet*. Ekumenikutskottet tog tacksamt emot rapporten och föreslog i sitt betänkande Eu 2005:2 att den skulle läggas till handlingarna.

Rapporten innehåller exempel på många angelägna engagemang och initiativ som Svenska kyrkan är delaktig i. Utskottet uttryckte en förväntan att arbetet skulle fortsätta årtiondet ut och såg fram emot en slutrapport när årtiondet är avslutat. Samtidigt konstaterade utskottet att betoningen främst ligger på vad som sker i det internationella sammanhanget. Utskottet efterlyste därför rapporter om vad Svenska kyrkan är delaktig i i det svenska samhället, förutom engagemanget inom Sveriges kristna råd. Utskottet föreslog slutligen kyrkomötet att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att lämna en slutrapport över engagemanget i *Årtiondet för att övervinna våldet* till kyrkomötet 2011. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Under samma kyrkomöte hade Ekonomi- och egendomsutskottet att ta ställning till motion 2005:15 om Svenska kyrkans aktieinnehav i vapenindustrin med förslag att i första hand införa nolltolerans för Svenska kyrkans aktieinnehav i vapenindustrin och i andra hand sänka gränsen till tio procent. Utskottet menade att kyrkan ska sträva efter att undvika placeringar i verksamheter som är skadliga men konstaterade att det pågår ett kontinuerligt arbete med etiska kriterier för kapitalplaceringar och föreslog därför kyrkomötet att avslå motionen. Vid behandlingen i plenum föreslogs att kyrkomötet skulle ge kyrkostyrelsen till känna att en ändring av Svenska kyrkans nationella finanspolicy bör övervägas så att innehav av aktier i sådana bolag utesluts vilkas omslutning till mera än tio procent avser tillverkning av och handel med vapen. Detta blev också kyrkomötets beslut.

Vid kyrkomötet 2009 behandlades två motioner 2009:47 och 2009:81. Båda motionerna syftar till att utveckla Svenska kyrkans arbete för fred och global rättvisa.

Ekumenikutskottet konstaterar i sitt betänkande EU 2009:3 att Svenska kyrkan redan är aktiv i ett intensivt arbete för global rättvisa, fred och säkerhet. Motionerna pekar på utvecklingsområden som är angelägna men utskottet gör bedömningen att det arbete som bedrivs och är planerat motsvarar motionärernas intentioner utan att kyrkomötet bör ge ett särskilt kyrkostyrelseuppdrag och föreslår därför att motionerna ska avslås. Detta blev också kyrkomötets beslut.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:6.

Utskottet anser att arbete för fred är en viktig och angelägen fråga för Svenska kyrkan och konstaterar att det idag sker på en rad olika sätt som beskrivs ovan. Utskottet konstaterar att redan idag sker en policydialog med bland annat regering och riksdagsledamöter men menar att det däremot är svårt att ställa sig bakom den generella skrivningen i motionens första punkt kring uttalande av kyrkostyrelsen och föreslår avslag på den punkten. Utskottet anser vidare att frågan om medlemskap i Nato inte ligger inom Svenska kyrkans ansvars- och kompetensområde och föreslår därför avslag även på motionens andra punkt.

Uppsala den 29 september 2016

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Marie Nielsén, ordförande

Mattias Nihlgård, sekreterare

KI 2016:7

Beslutande: Marie Nielsén, ordförande, Sofia Rosenquist, Daniel Larson, Birgitta Lindén, Ronny Hansson, Micke G Hästö, Niklas Grahn, Roland Johansson, Berit Simonsson, Anna-Karin Westerlund, Gunilla Eldebro, Elisabeth Rydström, Niklas Larsson, Torbjörn Arvidsson och Marja Sandin-Wester.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Monica Lindell Rylén, Camilla Persson, Lissandra Rickemark, Ulla Nordlien, Patrik Linde, Katarina Glas, Kjell Petersson, Elisabeth Kullenberg, Ulla Littgren, Stig Eriksson, Anders Ahl, Ylva Wahlström och Karin Janfalk.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.